

Alþingi - nefndasvið
Kirkjustræti
101 Reykjavík

05.03.2023

Umsögn um: frumvarp til laga um breytingu á umferðarlögum, nr. 77/2019.

Landssamtök hjólreiðamanna (LHM) vilja koma eftirfarandi umsögn á framfæri við frumvarp til laga um breytingu á umferðarlögum, nr. 77/2019, 589. mál á 153. löggjafarþingi.^[1]

Smáfarartæki skilgreind sem sérstakur flokkur.

LHM eru mjög hlynnt þeirri breytingu að smáfarartæki verði skilgreind sérstaklega í umferðarlögum undir sérstökum tölulið í 3. gr. laganna. LHM lagði þetta til í mörg ár í umsögnum um heildarendurskoðun umferðarlaga án þess að á það væri hlustað á þeim tíma. Skynsamlegt er að litlum farartækjum, það er reiðhjólum, rafmagnshjólum, léttum bifhjólum í flokki I og smáfarartækjum verði skipt í tvo flokka:

- Virk/aktív farartæki: Hefðbundinn reiðhjól og (pedal-assist) rafmagnsreiðhjól.
- Óvirk/passív farartæki: Létt bifhjól í flokki I og smáfarartæki (rafskútur).

LHM telur eðlilegt að reglur um smáfarartæki (rafskútur) séu þær sömu eða taki að miklu leyti mið af núverandi reglum um létt bifhjól í flokki I. Smáfarartæki eru öll vélknúin og gætu sem best heyrt undir öll sömu lagaákvæði og létt bifhjól í flokki I. Með því að láta sömu reglur gilda um þau og reiðhjól er verið að flækja málið um of. Eina raunverulega lagagreinin, sem ekki gildir um smáfarartæki eins og létt bifhjól í flokki I, er að lagt er til, að smáfarartæki mega ekki vera á akbraut þar sem hámarkshraði er meiri en 30 km/klst. LHM telur líka óþarfi að setja þessa sérreglu um smáfarartæki. Smáfarartæki geta líkt og bifhjól og reiðhjól verið á akbraut þar sem leyfður hámarkshraði er meiri en 30 km/klst. Gleymum því ekki að með þeirri reglu er verið að banna akstur á um 14.000 km af þjóðvegum landsins og oftast eru þessir þjóðvegir eina færa leiðin milli þéttbýlisstaða á landsbyggðinni. Afhverju ætti að banna þessi frekar umhverfisvænu farartæki á öllu þessu þjóðvegakerfi?

Því leggur LHM til að ákvæði um smáfarartæki verði frekar í 46. gr. og 61. gr. heldur en í 42., 43. og 44. grein.

Athygli vekur að samhliða þessu frumvarpi er ekki lagt fram frumvarp um breytingu á 7. gr. og 11. gr. laga um ökutækjatriggingar, sem gefa léttum bifhjólum í flokki I undanþágu frá váttryggingarskyldu. Ætla mátti að það væri nauðsynlegt að bæta smáfarartækjum þar við ef þau eiga að vera undanþegin váttryggingarskyldu.

Bann við breytingu á hraðastýringu.

LHM er mjög hlynnt þeirri breytingu að óheimilt verði að breyta hraðastýringu á reiðhjóli búnu rafknúinni hjálparvél, smáfarartæki eða léttu bifhjóli í flokki I svo að mögulegur hámarkshraði þess með vélarafli verði ekki meiri en 25 km á klst og einnig léttum bifhjólum í flokki II við 45 km á klst. Hitt er annað að orðalag í breytingunni, sem lögð er til með 4. mgr. 69. gr., mun líklega ekki nægja til að sakfella menn eða sekta þegar þeir aka slíkum breyttum farartækjum, nema, ef tekið verður fram í reglugerð um sektir og önnur viðurlög vegna brota á umferðarlögum og reglum settum samkvæmt þeim, að sektir liggja við akstri slíks breytts ökutækis.

Athygli vekur líka að áfram verður heimilt að selja bíla sem komast langt umfram hámarkshraða á vegum landsins. Er ekki komin tími til að hafa sjálfvirka hraðastýringu í hættulegustu ökutækjunum á vegum landsins?

Notkun smáfarartækja undir áhrifum áfengis.

LHM hefur ekki talið rétt að setja stífar reglur um notkun smáfarartækja undir áhrifum áfengis. Með frumvarpinu er lagt til að áfengismörkin verði 0,50‰ fyrir ökumenn þessara farartækja og að hámarksrefsing fyrir brot verði um tveggja ára fangelsi. Í umsögn^[2] LHM um skýrslu nefndar um smáfarartæki mæltu samtökin með að frekar yrði farin sú leið að takmarka útleigu á hjólum á ákveðnum svæðum á ákveðnum tímum, t.d. með að hætta útleigu þeirra í miðborginni um helgar frá kl. 21 til kl. 6. Í því fælust betri forvirkar aðgerðir heldur en að sekta fólk eftir á þegar slys hefur þegar orðið. Það er nefnilega hætt við því að lögregla muni ekki sinna þessu verkefni í forvarnarskygni heldur munu áhrifin fyrst og fremst verða að lögregla muni sekta þá ökumenn sem hafa lent í slysi undir áhrifum á rafhlaupahjólum. Það gæti jafnvel orðið til þess að fólk muni forðast það að kalla á aðstoð þegar það lendir í slysum til að forðast sektargreiðslur. Útleiga á rafhlaupahjólum þegar fólk er vitstola af áfengisneyslu má líkja við að það væri boðið upp á að fá sér bílaleigubíl úr bænum undir áhrifum áfengis. Það ástand mun áfram ríkja þótt sektir séu lagðar við akstri smáfarartækja við 0,50‰ áfengismörk. Sá sem ekur smáfarartæki með 250W mótör undir áhrifum er reyndar fyrst og fremst hættulegur sjálfum sér, en ekki öðrum; ólíkt ökumanni á tveggja tonna bíl með 100.000W mótör.

Lagning smáfarartækja þar sem þau valda hættu og óþægindum.

LHM leggur áherslu á að þetta frumvarp nær ekki utan um þann alvarlega vanda sem tengist lagningu á deilirafskútum í þéttbýli. Skýrt þarf að vera hvar og hvernig eigi að ganga frá smáfarartækjum, sérstaklega svokölluðum deilirafskútum. Rafskútum frá leigum er illa lagt á stígum og gangstéttum um allt höfuðborgarsvæðið^[3] og getur stafað hættu af þeim fyrir þá sem hjóla um stígana^[4].

A. LHM leggur til að sett verði í lög ákvæði um lagningu smáfarartækja og að

ekki megi skilja þau eftir þar sem þau geti valdið hættu á stígum. Rafskútur geta auðveldlega dottið í vindi og því þarf að leggja þeim utan stíga í nægilegri fjarlægð.

- B. Það þarf að einfalda það ferli þegar leiga bregst ekki við ábendingum um illa lagðar rafskútur með nógu skjótum hætti. Reykjavíkurborg hefur borið stjórnarsýslulög fyrir sig og sagt í svörum til notenda stíga og gangstétta sem sendir kvörtun til borgarinnar að:

„[...] við höfum óframsent hana á þjónustuaðilann en bendum á að skv. stjórnarsýslulögum ber okkur að gæta meðalhófs í aðgerðum og því er okkur ekki kleift að bregðast við fyrr en fullreynt er að ná sama markmiði "með öðru og vægara móti". Ef umrædd hlaupahjól verða ekki fjarlægð má endilega senda okkur ítrekun.“

Hér þarf að skerpa á ábyrgð veghaldara; að þrátt fyrir afnotaleyfi frá sveitarfélagi til smáfarartækjaleigu um afnot af landi sveitarfélagsins fyrir stöðvarlausa leigu að þá sé veghaldari engu að síður áfram ábyrgur fyrir hindrunum á akbrautum og stígum (svo sem rafskútum sem hafa verið skildar eftir) og beri að fjarlægja þær hindranir, og geti ekki framselt þá ábyrgð með þessum hætti.

- C. Til viðbótar mætti gera kröfu um það að í verklagsreglum sveitarfélaganna fyrir rafskútuleigur verði sett skýrari skilyrði um að rafskútum eigi að leggja a.m.k. 2 metrum frá stíg (svo að rafskúta geti dottið en samt verið utan stígsins) eða að það verði að skilgreina tilteknar skilastöðvar með rafrænum girðingum (þar sem notast er við GPS-staðsetningar leiguhjóla) þar sem skilja verður þessi tæki eftir en ella að borga hátt aukagjald. Einnig að skilgreina verði ákveðna kafla af (fjölförnum) hjólastígum þar sem ekki má skilja þær eftir og leigu beri að fjarlægja þær við fyrsta tækifæri ef leigutaki brýtur reglurnar.

Athugasemdir við einstakar greinar frumvarpsins og tillögur að breytingum:

1. Lagt er til að á eftir 3. mgr. 28. gr. bætist við ný 4. málsgrein svohljóðandi og breytist röð málsgreina til samræmis: „Eigi má leggja smáfarartæki, léttu bifhjóli í flokki I eða reiðhjóli á stöðum þar sem þau hindra umferð og skapa hættu, svo sem á stígum og á miðjum gangstéttum.“

Virðingarfyllt

f.h. stjórnar Landssamtaka hjólreiðamanna

Árni Davíðsson

Tilvísanir:

[1] Frumvarp til laga um breytingu á umferðarlögum, nr. 77/2019. Mál nr. 589 á 153 þingi.

<https://www.althingi.is/thingstorf/thingmalalistar-efir-thingum/ferill/153/589/?ltg=153&mnr=589>

[2] Umsögn Landssamtaka hjólreiðamanna um drög að skýrslu starfshóps um smáfarartæki.

[https://samradsgatt.island.is/Skrar/\\$Cases/GetAdviceFile/?id=ed47c1e3-fbc3-ec11-9bb0-bb6350cbbc5a](https://samradsgatt.island.is/Skrar/$Cases/GetAdviceFile/?id=ed47c1e3-fbc3-ec11-9bb0-bb6350cbbc5a)

[3] Facebook: Verst lagða rafskútan.

<https://www.facebook.com/groups/verstlagdarafskutan>

[4] Facebook: Frétt um slys 21. janúar 2022.

<https://www.facebook.com/groups/verstlagdarafskutan/permalink/5135367403196727/>

Um Landssamtök hjólreiðamanna

Landssamtök hjólreiðamanna (LHM) eru hagsmunasamtök sem hafa að markmiði m.a. að efla hjólreiðar á Íslandi sem heilsusamlegan lífsmáta og sem samgöngumáta. Öll helstu hjólreiðafélög landsins eiga aðild að LHM. Samtökin eru þó ekki aðeins málsvari félagsmanna hinna ýmsu hjólreiðafélaga sem telja yfir 2000 manns heldur eru þau jafnframt málsvari allra sem hjóla á Íslandi. LHM er aðildarfélag að European Cyclists' Federation, sem eru heildarsamtök fyrir hjólreiðafélög til samgangna og ferðalaga í Evrópu. Aðildarfélag ECF er að finna í flest öllum löndum Evrópu. LHM hlaut samgönguviðurkenningu Reykjavíkurborgar 2012 fyrir virka þátttöku og áhrif í að efla hjólreiðar á Íslandi.